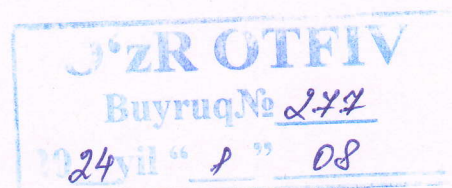

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

70811201 – Gidromelioratsiya magistratura mutaxassisligining

MALAKA TALABI

Andijon - 2024

ISHLAB CHIQLILGAN VA KIRITILGAN:
Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024 yil « 1 » 08 dagi 247 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo‘llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	4
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	4
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar	7
3.	Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar	8
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	8
	Bibliografik ma’lumotlar	10
	Kelishuv varag‘i.....	11

1. Umumiy tavsifi

70811201 – *Gidromelioratsiya* magistratura mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta‘lim shaklida amalga oshiriladi. Mutaxassislik bo‘yicha o‘qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Magistratura dasturining me‘yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo‘llanilishi.

Malaka talabi 70811201 – *Gidromelioratsiya* magistratura mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta‘lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabning asosiy foydalanuvchilari:

mazkur magistratura mutaxassisligi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas‘ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta‘lim muassasining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor - o‘qituvchilari;

ta‘lim yo‘nalishining o‘quv rejasi va fan dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta‘lim muassasasining talabalari;

magistratura bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta‘limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta‘lim muassasalarini moliyalashtirishni ta‘minlovchi organlar;

oliy ta‘lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat kiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta‘lim muassasalariga o‘qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari:

Muayyan tabiiy xo‘jalik sharoitlarida sug‘oriladigan yerlarda resurslarni boshqarish hamda ulardan samarali foydalanish, keng ko‘lamli sug‘orish ishlari natijasidagi ekologik muhitning o‘zgarishi, tabiiy sharoitlarni o‘rganishda melioratsiya va meliorativ fanning asosiy ilmiy-texnik muammolari suv va yer bilan bog‘liq faoliyatlarni qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning ob‘ektlari:

suv xo‘jaligi va melioratsiya ob‘ektlari;

ilmiy-tadqiqot, ilmiy ishlab chiqarish ob‘ektlari, oliy ta‘lim muassasalari;

melioratsiya va sug‘orma dehqonchilikda ilmiy tadqiqot ishlarini tashkil qilish ob‘ektlari;

irrigatsiya va melioratsiya sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar.

loyixa-konstruktorlik muassasalari, firmalar.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari

• *Ilmiy-tadqiqot faoliyati;*

• *Ishlab chiqarish-texnologik faoliyati, muxandis-gidrotexnik, meliorator;*

• *Tashkiliy-boshqaruv faoliyati;*

- *Loyihalash-konstruktorlik-texnologik faoliyati;*
- *Oliy, malaka oshirish va qayta tayyorlash ta'lim muassasalarida ilmiy-pedagogik hamda professional ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyat (o'rnatilgan tartibda);*
- *Konsalting, ekspertiza xizmati faoliyati va shu kabilarni o'z ichiga oladi.*

1.2.4. Kasbiy vazifalar:

70811201 – Gidromelioratsiya magistratura mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi qo'yidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bulishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyati:

Gidromelioratsiya mutaxassisligiga mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyihalarini tahlil qilish;

o'tkazilayotgan ilmiy-tadqiqot loyihalari mavzusi bo'yicha modellar, algoritmlar, metodlarni tadqiq qilish va ishlab chiqish;

namunaviy metodikalar va boshqalar bo'yicha ilmiy tadqiqotlarni o'tkazishi va olingan natijalarni taxlil qilish va qaror qabul qilish;

ilmiy seminarlarda ishtirok etish;

zamonaviy suv tejamkor sug'orish tarmoqlarining konstruksiyalarini, gidromeliorativ tizimlarni loyihalashni, irrigatsiya eroziyasi va unga qarshi kompleks tadbirlarni bilishi va ulardan foydalana olishi;

ilmiy mavzularga mos jurnallarga maqolalar tayyorlash;

kasbiy faoliyat sohasining ixtisosligiga mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyihalarini tahlil qilishi;

ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish va tahlil qilish;

sohaga oid yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqish.

Ishlab chiqarish-texnologik faoliyatida:

melioratsiya va sug'orish tizimlarida suv resurslaridan oqilona foydalanish bo'yicha texnologik jarayonlarini amalga oshirish va ularni rivojlantirish;

irrigatsiya va melioratsiya tizimlari ishini tashkil etish va yuritish;

resurs tejamkor sug'orish texnologiyalarini joriy qo'llash va takomillashtirish;

muayyan iqtisodiy-ijtimoiy sharoitlarda suv va yer resurslaridan foydalanish texnologiyalari, uslub, jihoz va vositalarini joriy etish, ulardan foydalanish va takomillashtirish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

loyihalarni boshqarish, ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish, favqulodda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarni tahlil qilish va ularning oldini olish choralarini ishlab chiqishi, loyiha komandasini boshqarish;

ishlab chiqarishni samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;

zamonaviy axborot texnologiyalari tizimini yaratish va ularning ekspluatatsiyasi bilan bog'liq bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;

e-learning va m-learning texnologiyalari asosida korporativ o‘qitishni tashkil qilish va korporativ ma’lumotlar bazasini rivojlantirish.

Loyihalash-konstruktorlik-texnologik faoliyatida:

ilmiy va loyihaviy-konstruktorlik-texnologik faoliyat muammolarini chuqur tahlil qilish, masalalarni qo‘yish va asoslash;

ilmiy-amaliy loyihalar biznes-rejalarini ishlab chiqish va maqbullashtirish;

ilmiy-tadqiqot: suv tejamkor va yerlarning meliorativ holatini yaxshilovchi texnologiyalar, usullar va tizimlarni boshqarish, suv va yer resurslaridan samarali fodalanish bo‘yicha ilmiy-tadqiqotlarning metodologiyasini o‘zlashtirish;

ilmiy-tadqiqot: qishloq xo‘jalik ekinlarining sug‘orish rejimlari; suv tejamkor sug‘orish texnika va texnologiyalari; usullari; sug‘orish va zax qochirish tizimlari;

yerlarning meliorativ holati (erlarni tekislash, sho‘r yuvish, sizot suvlari sathi va sifatini boshqarish); melioratsiyadagi ilmiy-tadqiqotlarning metodologiyasini o‘zlashtirish;

loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish;

manbalarga asoslangan holda, amaliy, innovatsion va fundamental tadqiqotlar olib borish, sohaning nazariy va amaliy muammolarini bilish, davr uchun dolzarb, hal etilishi lozim bo‘lgan va takomillashtirish talab etiladigan yo‘nalishlarga doir mavzularni aniqlash;

ilmiy-tadqiqotlarni o‘tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish;

zamonaviy tadqiqot metodlari va metodologiyasi, ta’lim-tarbiyaga doir nazariyalar, konsepsiyalar, ilg‘or tajribalardan foydalanish;

yangi innovatsion loyihalar va texnologik jarayonlarni tadbiiq qilinishini tashkil qilish.

Oliy, malaka oshirish va qayta tayyorlash ta’lim muassasalarida ilmiy-pedagogik hamda professional ta’lim muassasalarida pedagogik faoliyatda (o‘rnatilgan tartibda):

mutaxassislik fanlarini o‘qitish metodikasini egallash;

oliy, malaka oshirish va qayta tayyorlash, professional ta’lim muassasalarida mutaxassislikka oid tayyorgarlik yo‘nalishida nazarda tutilgan o‘quv fanlari bo‘yicha nazariy, amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlarini o‘tkazish;

zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanib noan’anaviy o‘quv mashg‘ulotlarini tashkil etish va o‘tkazish;

mutaxassislik fanlari bo‘yicha mashg‘ulotlarni o‘tkazish uchun zarur bo‘lgan o‘quv-uslubiy hujjatlarni tayyorlash va rasmiylashtirish;

mutaxassislik fanlari bo‘yicha o‘quv mashg‘ulotlarini o‘tkazish uchun o‘qitishning zamonaviy texnik va kompyuter vositalaridan foydalanish;

mustaqil ta’lim va ijodiy izlanish natijasida o‘qitilayotgan fan hamda pedagogik faoliyat sohasidagi turli usullar, vositalarni o‘zlashtirish va boshqa sohalarda o‘z-o‘zini muntazam rivojlantirib borish.

Konsalting, ekspertiza xizmati faoliyatida:

mutaxassislik bo‘yicha suv xo‘jaligi va melioratsiya sohasida mavjud holatning tahliliiy sharhini ishlab chiqish;

suv xo‘jaligi va melioratsiya sohasida magistr ixtisosligiga mos mavzulardagi loyihalarni ekspertiza qilish bo‘yicha ekspert guruhlarida ishtirokchi sifatida qatnashish;

mutaxassislik bo'yicha suv xo'jaligi va melioratsiya sohasida sug'orish tarmoqlarini va kollektor zovurlaridan oqilona foydalanish, ta'mirlash ishlari va rekonstruksiya qilish bo'yicha ekspert guruhlarida ishtirokchi sifatida qatnashish;

sug'orish texnika va texnologiyalarni loyihalash va hisoblash, jumladan loyihalash va hisoblash ishlarini avtomatlashtirish jarayonlarini o'rganish, ilmiy asoslangan tavsiyalar yaratish va ularni ishlab chiqarishga joriy etish;

ta'mirlaydigan, qaytadan va yangidan quriladigan melioratsiya va gidromeliorativ tizimlar ob'ektlarning injenerlik dizaynini ta'minlash;

suv xo'jaligi va melioratsiya ob'ektlarning injenerlik servisini ta'minlash;

zamonaviy suv tejankor sug'orish texnologiyalarini joriy qilish va tanlash bo'yicha konsalting, injenerlik dizayn, injenerlik servis hizmatlarini ko'rsatish.

mutaxassislik bo'yicha suv resurslari va ulardan foydalanish sohasida mavjud holatning analitik sharhini ishlab chiqish.

2. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar

ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo'lishi, umummetodologik fanlar asosini O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyaini, davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi; ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

milliy ma'naviy va umuminsoniy qadriyatlar bo'yicha o'z nuqtai nazarini og'zaki va yozma bayon etishi, milliy g'oyaning nazariy asoslarni anglagan holda “Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot qurish” bosh g'oyasining mohiyatini hamda uning asosiy g'oyalar bilan mutanosibligi va farqini bilishi;

tabiat va jamiyatda yuz berayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlittasavvurga ega bo'lishi, insonning ma'naviy qiyofasi haqida bilimlarga ega bo'lishi, ulardan hayotda va kasbiy faoliyatida hamda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda foydalana olishi;

yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtira olishi, takomillashtirishi va o'z mehnatini ilmiy asosda tashkil qila bilishi;

o'z faoliyatida me'yoriy huquqiy hujjatlardan foydalana bilishi;

fikrlash madaniyati, muayyan tafakkur uslubiga, og'zaki va yozma nutqini aniq bayon qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

o'zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko'rib chiqish va tahlil qilishi, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;

ilmiy faoliyati natijalarini his qilishga yo'naltirilgan ijtimoiy mas'uliyat shakllangan bo'lishi;

kasbiy faoliyatda o'zlashtirgan fanlarning asosiy qonunlaridan foydalanishi, metodlarni tasniflashi, metodologik tamoyillardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;

xorijiy tillardan birini ilmiy muloqot va kasbiy malaka almashish vositasi sifatida egallagan bo'lishi;

axborot tizimlari, axborot texnologiyalarilan ilmiy-tadqiqot, pedagog faoliyatida foydalana olish;

axborotni to'plash, saqlash, ularga ishlov berish va ulardan foydalanish usullarini egallashi.

pedagogik faoliyatda ta'limning innovatsion usullaridan foydalanish, yangi pedagogik, axborot va internet texnologiyalarini tadbiq etgan holda tashkil etish;

o‘zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;

axborot, bilim, ma’lumotni bir-biridan farqlash malakasiga ega bo‘lishi, axborot texnologiyalaridan foydalana olishi;

bugungi axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruji xavfi va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi;

internet tarmog‘idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo‘lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishlash ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;

pedagogik faoliyatida pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahoratni oshirib borish;

ta’lim sifati va samaradorligini oshirishga innovatsion yondashishi;

ilmiy faoliyati natijalari bo‘yicha davlat va xorijda e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlashi;

intellektual mulk bo‘yicha patent olish uchun ish me’yoriy hujjatlar tayyorlay olishi;

davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo‘lishi lozim.

3. Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar:

Ilmiy faoliyat – ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash, ilmiy-pedagogik ishini olib borish va ilmiy amaliy tajribalar orttirish jarayonlari bilan uyg‘unlashtirish, tegishli amaliy ko‘nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta’lim mutaxassisligi bo‘yicha quyidagi amaliyotlar o‘tkaziladi:

1. Ilmiy tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayorlash hamda himoya qilish;
2. Ilmiy-pedagogik ish;
3. Ilmiy amaliyot (tajriba orttirish)

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O‘quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestri
1.00		Majburiy fanlar	1080	36	
1.01	ITM1104	Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi	120	4	1
1.02	STST1104	Suv tejamkor sug‘orish texnologiyalari	120	4	1
1.03	MIIU1104	Melioratsiyada ilmiy izlanishlar uslublari	120	4	1
1.04	MYR1108	Melioratsiya va yerlarni rekultivatsiyalash	240	8	1,2
1.05	MG1204	Meliorativ gidrogeologiya	120	4	2
1.06	IMGT1204	Irrigatsiya va	120	4	2

“70811201 – Gidromelioratsiya” mutaxassisligi

		melioratsiyada geoaxborot tizimlari			
1.07	EE1304	Ekologik ekspertiza	120	4	3
1.08	MFO'M1304	Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi	120	4	3
2.00		Tanlov fanlar	480	16	
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	480	16	2,3
	Kvalifikatsiya	Injener gidrotexnik, pedagog-tadqiqotchi			
		Jami	1560	52	
3.00		Ilmiy-pedagogik faoliyat	2040	68	
		Ilmiy-tadqiqot ishi va magstrlik dissertasiyasini tayyorlash hamda himoya qilish	1320	44	1,2,3,4
		Ilmiy –pedagogik ish	360	12	2,3
		Ilmiy amaliyot (tajriba orttirish	360	12	2,4
		Jami	2040	68	
		HAMMASI	3600	120	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va fan dasturi (magistratura dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, irrigatsiya, melioratsiya, suv xo'jaligi, suv resurslari, sug'orma dehqonchilik, suv tejamkor sug'orish texnologiyalari, suv resurslarini boshqarish, samarali foydalanish, sug'orish tizimlari, yerlarni tekislash, sho'r yuvish, sizot suvlari, metodologiya, ilmiy boshqarish, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modellar va modellash, fan ishchi dasturlari, zamonaviy o'lchov asboblari, ilmiy-tadqiqotlarni tashkil qilish, virtual elektron bilim manbalari, didaktika, nazariya.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta’lim muassasalari hamda kadrlar iste’molchilari

ISHLAB CHIQLIGAN:

Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti

Rektor T.Sultanov

2024 yil « 08 » 06

M.O‘.

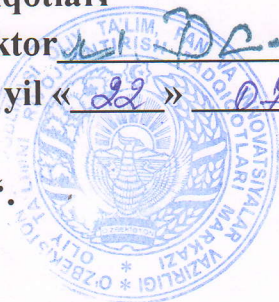
KELISHILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish tadqiqotlari markazi

Direktor M.Boltabayev

2024 yil « 22 » 04

M.O‘.

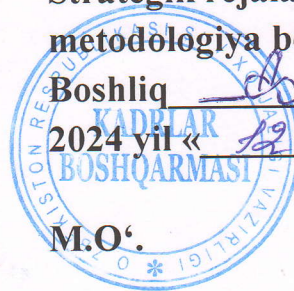

O‘zbekiston Respublikasi Suv xo‘jaligi vazirligi Strategik rejalashtirish va metodologiya bo‘limi

Boshliq X.Lapasov

2024 yil « 12 » 06

M.O‘.

Norin-Qoradaryo irrigatsiya tizimlari xavza boshqarmasi

Boshliq X.Xamidov

2024 yil « 12 » 06

M.O‘.

Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti Milliy tadqiqot universiteti

Rektor B.Mirzaev

2024 yil « 12 » 06

M.O‘.